

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto, —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Ali naj naša mladina popolnoma propade? Liberalni grobokopi.

Že dalj časa od vseh strani prihajajo pritožbe, kako liberalna telovadna organizacija »Sokol« želi itak po vojni zelo izprideno mladino še bolj kvari, kako vedno bolj zamira v sokolski mladini vernost, nrvnost, dostojnost, poštenost. Od vseh strani prihajajo poročila, kako se sokolske veselice vlečejo skozi celo noč in še drugi dan v plesu, pijančevanju, surovosti itd. Znano je, kako so na Bledu mladi fantalini iz sokolske družbe grdo oskrunjali sv. razpelo, da se nam ustavlja pero to popisovati, kako so zbijali podobne v kapelicah. Kar se je pa zgodilo zadnje dni na Bledu, presega vsekakor vsake surovosti. Iz Maribora so došli na Bled češki, francoski, ameriškanski in belgijski telovadci v spremstvu slovenskih Orlov in Orlic in tista blejska sokolska družba, ki z velikim spoštovanjem sprejema mažarske in nemške čifute, je na jezeru s tulenjem, žvižganjem in z nasiljem napadla tuje goste, da le-ti niso vedeli ali se nahajajo med afrikanskimi divjaki ali med Slovenci. Postavljene mlaje so podžagali, električno žico pretrgali, na naše ljudi polili gnojnico — človeku se gabi popisovati take surovosti.

Kako sokolska organizacija versko kvari našo mladino, naj navedemo tu odlomek iz dopisa, ki ga je priobčila 6. številka letošnje »Mladosti« z Bleda: V obrtni šoli Sokoličiji svojemu veroučitelju izjavljajo, da ne verujejo v Boga, pred in po pouku nečejo moliti; Sokolič iz ljudske šole podnevi meče kamenje v kapelico s klicem: ti proklete, hudičevo znamenje! Šolski otroci izpovedujejo, da jih Sokolič uče: ni Boga! Sokolič grozi součencem s kamnom, palico in nožem, če bodo molili v šoli. Iz obrtne šole so prisiljeni versko nepokvarjeni dečki izostati, ker jih neprestano zmerjajo, sujejo in jim groze součenci Sokoličiji, dasi na Bledu Orla niti nimajo ne in velja ta surovost, to sovraštvo zgolj verskemu prepričanju in življenju po veri. Otroke odganjajo z dejansko silo od cerkve, med šolsko sveto mašo začne v cerkvi telovaditi Sokolič, drugi ta čas telovadi pri Sokolu. Učenec 5. razreda se javno baha, da že dve leti ni bil pri sv. maši! Dve Sokoličiji se oblečeta v redovnico in meniha, se na pustni sokolski

veselici za redovniški stan skrajno žaljivo obnašata, se dasta fotografirati taki in sliko javno izobesiti. Za navedena dejstva so na razpolago priče.

Iz tega mora tudi slepec izprevideti, da v celi sokolski organizaciji vlada skrajno sovražni duh proti krščanski misli in poštenemu krščanskemu življenju, da najdejo v sokolskih društvih, posebno na deželi, vedno prvo mesto in da imajo prvo besedo največje dušne propalnice in da se končno morajo tudi člani, ki so zašli z dobrim namenom in dobro vero med Sokola, nrvno in versko pokvariti. In danes po tolikih žalostnih skušnjah lahko z mirno vestjo trdimo: Krščanski starši, če hočete, da se vaš sin kar najhitreje versko in nrvno izpridi, da postane surov in nedostojen, zapišite ga med Sokole in uspeh ne izostane. Dajte mu brati poleg tega še »Domovino«, pa bodele imeli v kratkem času popolnega nepridiprava.

Kaj pa naj storimo mi, ki nam je res pri srcu blagor in srečna bodočnost naših otrok, naših družin in naše domovine? Ali naj čakamo, da gniloba, ki se širi iz sokolske organizacije, in duševno razdejavanje, ki ga širi svobodomiselnost Sokolstvo, popolnoma versko in nrvno, dušno in telesno upropasti naše družine?

Odgovor na to nam je dal veličastni mariborski tabor. Dijaki, kmetjski in delovaski fantje, ki se zavedajo, da mora narod brez vernosti in nrvnosti propasti, so pokazali moč svoje krščanske organizacije. Mlad človek mora imeti družbo, če ne najde dobre, zaide v slabo. Zato vsa dobromisleča mladina v izobraževalna društva, predvsem v »Orla«! Pri fantovskih sestankih, ki jih prireja »Orel«, naj vsa izobrazbo duha, naj se navadi srčne plemenitosti, pri telovadbi naj si krepi mišice in utrjuje zdravje, pri obojnem pa bo našel tudi dovolj razvedrila, ki ga potrebuje mlad človek. Staršem pa je s tem znatno olajšana vzgoja, ki je v današnjih razmerah, ko pri oknih in vratih tiščijo slabi vplivi v družino, tako težka, a vendar vedno enako odgovornosti polna pred Bogom in ljudmi.

Če bo kdo državo spravil na kant, jo morajo liberalni poslanci v državnem zboru. Da se ne sestavi nova vlada, je sedaj edini zadržek vprašanje izvoza. Prejšnja vlada (radikalci, Narodni klub in Ljudska stranka) je ustanovila posebno zadrugo, ki bi vse izvažala, zakaj lansko leto so pokazale žalostne skušnje, da so židovski kapitalisti vso žitno zalogo po slepi ceni pokupili, liberalna vlada jim je nasula cel šop izvoznice, celo carino jim je spregledala, in tako so zaslužili liberalni kapitalisti in banke na stotine milijonov, država pa je odšla prazna in ljudstvo je stradalo. Večina liberalnih ministrov je bila udeležena v teh bankah in na njihovih dobičkih. Ob enem so liberalci na ta način dobili za svoj strankarski sklad, kakor pišejo belgrajski listi — 90 milijonov dinarjev. Nova zadruga pa bi prevzela ves prevoz v svoje roke in ogromen del čistega dobička bi odnesla država, liberalni kapitalistični krvososi pa bi ostali prazni. In sedaj se liberalna stranka trudi za žive in mrtve, da bi bil izvoz prost na ta način kakor lansko leto. Naše stranke seveda na to ogromno oduševstvo ne morejo pristati in zato se sestavljanje vlade zavlačuje.

Drugi vzrok zavlačevanja so volitve. Liberalci so prepričani, da od sedanjih liberalnih poslancev ne pride niti eden več v državni zbor, ker je JDS na Slovenskem popolnoma izginila, namesto nje je stopila liberalna kmetjska stranka, ki bo zopet svojo gospodo poslala v državni zbor, kolikor bo mogla glasov skupaj spraviti. Poslanci so pa zelo dobro plačani in tako se liberalnim poslancem prav nič ne mudi hiteti, četudi država pri tem ogromno škoda trpi.

Podraženje železnic.

Radi ogromnih izdatkov železniškemu osobju in za železniški material imajo železnice pol milijarde izgube in finančni minister Stojanovič ni hotel železniškemu ministru dr. Korošču izplačevati izdatkov za železnice. Nato je ministrski svet imel sejo, pri kateri je liberalni finančni minister Kosta Stojanovič predlagal, da se zvišajo od 16. avgusta dalje pri-

stojbine za osebni promet za 200 odstotkov (dvakrat dražji vozni listki) za blagovni pa 300 odstotkov (trikrat dražje). Dr. Korošec je temu oporekal, ter predlagal samo 100 odstotkov, toda predlog finančnega ministra je prodir.

Škandal je, da liberalni finančni minister hoče podpreti državno blagajno na račun ljudstva, na drugi strani pa je preprečil, da se davek na vojne dobičke ne pobira, dasi so se pod prejšnjo Protič-Koroščevo vlado že delale napovedi in bi bil danes davek na vojni dobiček že lahko v državni blagajni, škandal je, da liberalna stranka v tem denarnem položaju, v katerem se nahajajo železnice, nalaga vsa bremena na rame ljudstva, svojim kapitalistom pa hoče preskrbeti prost izvoz žita in državi s tem odjesti ogromne dohodke.

Če ne bodo kmalu volitve, pri katerih bodo Srbi, Hrvati in Slovenci temeljito pomečli s tem liberalnim oderuštvom, bo država zopet drčala v brezdnjo. S polnim pričakovanjem pa lahko rečemo: Kar so bile svoj čas v Egiptu pod Faraonom deseterice šibe, to so za Jugoslavijo liberalni ministri-bankirji.

Cene živini.

(Z dežele.)

Cene živini padajo, padajo ravno tako naglo, kot so padle lesu. Kje tičijo vzroki?

Izvoz živine je iz naše države prepovedan, češ, da v državi ni dovolj živine, oziroma, da nismo dosegli še množine iz l. 1914. Mi tej trditvi verujemo, ker gotovo je, da ne bo še dolgo v Srbiji, Macedoniji in močječe tudi v Bosni toliko živine, kot jo je bilo pred vojno, ali mi vemo, da je pri nas v Sloveiji živine dovolj in sicer toliko, da se mora prodati izven Slovenije.

Naš slovenski kmetijski stan je stan malega kmeta in je v veliki večini navezan na kupovanje krušnega žita poleg vseh industrijskih izdelkov, ki pa so tudi v drugih državah, iz katerih jih naša država uvaža, dragi; poleg tega jih naša država še v veliki meri podražuje in sicer s svojo carinsko politiko. Kar se izvažajo iz države, so v ogromni večini le proizvodi kmetijstva, pri vsakem blagu, ki se pa izvažajo, se mora ravnotako plačevati carina in s tem se tiščijo cene vsem kmetijskim pridelkom. Na ta način tepe carina kmetovalca dvakrat in sicer pri nakupovanju potrebščin, ki jih mora drago plačati in pri prodaji svojih pridelkov, ki jih mora poceni prodati.

Cene lesu so začele padati in to padanje je samo po sebi vleklo tudi cene živine navzdol. Cene lesu so začele zato padati, ker se je vrednost našega denarja v onih državah, kamor smo izvažali in na svetovnem trgu sploh, povzdignila in sicer od začetka maja do danes več kot še na enkratno ceno. Iz tega sledi, da so morale cene pasti na polovico. Vprašanje pa je, zakaj niso cene tudi drugemu blagu padle na polovico, ker bi ravno tako morale pasti. Padle niso zato, ker imajo v državi še vedno prvo besedo kapitalistične banke, za katerih koristi se ravno zdaj liberalni

poslanci v državnem zboru, najbolj vlečejo.

Cene živini padajo in za to je več vzrokov. En vzrok je ta, da je izvoz prepovedan in v kolikor je dovoljen, se mora plačevati po najnovejši naredbi od enega komada živine celih 1500 dinarjev carine, to je 6000 K. Izvoz je pa prepovedan zato, ker hoče država živino enakomerneje po pokrajinah razdeliti, in zato, ker hoče država, da se izvažajo le mesni izdelki, ne pa živa živina. En vzrok padanju cen je tudi združitev vseh mesarjev v zadrugo, ki bo imela za nalogo in cilj, polniti žep mesarjem in tiščati cene živine navzdol.

To so približno vzroki padanju cen. Vzrok, da se je vrednost našega denarja na svetovnem trgu podvojila, je razveseljiv, a mi kmetje nočemo, da bi se vrednost našega denarja povzdignila edino na naš račun in na našo dvakratno škodo. Ako žrtvujemo zato, da se vrednost poveča, zahtevamo tudi od tega nekih koristi in hočemo, da padejo cene tudi železu, usnju, soli, sladkorju, obleki itd. Izvoz živine naj se dovoli in sicer brez tako visoke carine. Če pa hočejo gospodje v Belgradu nakupiti živino za one kraje, kjer je je premalo, tedaj naj jo pokupijo sedaj, ker drugače bo naš slovenski kmetijski stan uničen.

Dolžnost vlade v Belgradu je, da se zgane in upošteva zahteve in težnje slovenskega kmetijskega stanu, ker drugače bo moral popolnoma propasti in dolžnost naših poslancev je, da na vseh pristojnih mestih vedno odločno povdarjajo slepoto dosedanje carinske in gospodarske politike. Načelo mora zmagati, da ni tu država radi države same, pač pa radi ljudstva.

(Op. uredništva: Jugoslovanska kmetijska zveza je v tem smislu poslala posebno odposlanstvo štirih kmetov v Belgrad.)

Vernost Kmetijskega lista.

Liberalni gospodi okrog »Kmetijskega lista« je silno neprijetno, ker vedno na novo opozarjamo slovenske kmete na takozvano »vernost« glavnih voditeljev liberalne kmetijske stranke. Zato se zadnji »Kmetijski list« zopet na vse pretege hvali, kako globoko veren da je in se povspne celo do trditve: »Če vam je res za vero, bodite gospodje duhovni z nami in ne proti nam.« Torej duhovni bodo delali za vero, če bodo delali za »Kmetijski list«, ki vedno besno napada duhovne, oznanjevalce in čuvaje tiste vere, katero misli menda »Kmetijski list« braniti, za tisto kmetijsko stranko naj delajo duhovniki, ki ima med voditelji Sokole in ki napada zborovanje katoliške mladine v Mariboru, tisto stranko, katera ima zapisano v svojem programu, da je vera privatna stvar, tisto stranko, ki venomer izjavlja, da vera ni v nevarnosti in to v času, ko izdajajo liberalni ministri zakonski načrt za brezversko šolo, ko liberalna vlada v Bosni prepoveduje snovanje Marijinih družb med dijaki, ko svobodomiselnica »Domovina« teden za tednom hujska, da je slovensko ljudstvo treba odtrgati od Rima in vedno hvali češko odpadniško cerkev, ki sedaj že taji osnovne verske resnice.

Vsega tega »verni« »Kmetijski list« pri svobodomiselnih ne vidi, vsi ti niso nevarni veri, pač pa Slov. ljudska stranka, ki ni samo slovenskega kmeta v izobrazbi in napredku tako visoko dvignila, da gledajo nanj vsi drugi jugoslovanski kmetje, je, temveč tudi vedno povdarjala, da je ohranitev vere eden izmed bistvenih pogojev sreče naših kmetijskih družin.

O radi verjamemo, da je v liberalni kmetijski stranki še precej vernih kmetov, toda vodstvo stranke, posebno pa Kmetijski list plava popolnoma v liberalnih vodah. Ravno zato Kmetijski list vedno znova povdarja svojo vernost, da bi ohranil za svojo stranko te verne kmete, ki, hvala Bogu, vedno bolj izpregledujejo. Na misel nam pri tem prihajajo socialisti, ki so po Slovaškem otvarjali shode s pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus, Pater Hlinka Vas pozdravlja.« Podobnega načina so se tudi liberalci na Slovenskem vedno posluževali in kakor nam kaže »Kmetijski list«, tega tudi danes še niso pozabili.

Naš državni proračun in naše finance.

(Govoril na shodu »Jugosl. Km. Zveze« posl. I. Vesenj.)

Spoštovani somišljeniki in prijatelji! Ni prijetna naloga, katero imam, pa tudi hvaležna ni. Toda potrebna je jasna beseda, da znajo naši pristaši kakšno stališče zavzema »Jugoslovanski klub« in jaz kot njegov pooblaščenec v finančnem odboru nasproti novemu proračunu finančnega ministra Stojanovića. Vi ste poklicani, da to stališče ali odobrite ali ovržete; zato Vas prosim, da sledite tej razpravi z vse pazljivostjo in potrpežljivostjo. Za Vaše, za Vaše skrbi in težave, za Vaše trpljenje in za Vaše žalje!

Kaj je treba najprej ugotoviti?

Predvsem moram ugotoviti, da govorim o predlogu demokratičnega finančnega ministra in ne o zakonu. Mi nimamo sprejetega proračuna ne iz preteklega proračunskega leta 1919/1920 in tudi še nismo sprejeli ne v finančnem odboru in ne v zbornici proračuna za 1920/1921. Krivda leži v političnih razmerah, odnosno v odnošajih med »Parlamentarno Zajednico«, h kateri pripadajo v glavnem »Radikali«, »Narodni klub« in naš »Jugoslovanski klub« ter nekaj manjših skupin in med »Demokratsko Zajednico«, h kateri pripadajo tudi naši »Demokratje« ali liberalci. Vam je gotovo še v spominu, da so liberalci skupaj s socialnimi demokrati gospodarili v naši državi brez kontrole, brez parlamenta. Posebej pa niti enkrat ni bil pozvan k seji finančni odbor. Vsaj jaz tacega vabila dobil nisem.

Dva proračuna.

Za proračunsko leto 1920/1921 imamo v resnici dva proračuna. Namreč prvotnega, ki je sestavljen iz podatkov posameznih pokrajinskih vlad naše države, in drugega, katerega je izdelalo finančno ministrstvo in ga potem tiskanega predložilo nam. Prvi proračun sloni na dose-

lanjih davkih in drugih državnih dohodkih, drugi proračun pa obsega celo vrsto novih bremen za državljanje.

Oglejmo si nekaj števil! V prvotnem proračunu znašajo državni izdatki okroglo 23.742.000.000 K (triindvajsettisoč, sedemsto in dvainštirideset milijonov kron). Torej je primanjkljaj 16.037.600.000 K ali z drugimi besedami: vsak dan bi po tem proračunu država izdala okroglo 44 milijonov kron več, kakor bi pa prejela na davkih in drugih dohodkih.

Za naše slovenske kraje, ki jih upravlja naša pokrajinska vlada v Ljubljani, so v prvotnem proračunu številke sledeče:

Izdatki: 1 milijarda 165 milijonov 933 tisoč in 288 K. Dohodki: 539 milijonov 620 tisoč in 887 K. Torej primanjkljaj: 626 milijonov 620 tisoč 401 K.

Da je nemogoče gospodariti na podlagi prvotnega proračuna, je več kot jasno, kajti država ne more in tudi ne sme vsak dan napraviti 44 milijonov novega dolga. Zato je finančni minister dal izvršiti nov pregled ali revizijo proračuna in to je drugi proračun, ki je tudi tiskan in predložen parlamentu ter se obravnava v finančnem odboru.

Po drugem proračunu za leto 1920/21 znašajo državni izdatki 15 milijard, 977 milijonov, 224 tisoč kron, dohodki 15 milijard, 536 milijonov, 708 tisoč kron, primanjkljaj torej 440 milijonov, 516 tisoč kron. Bistveno bi po teh številkah bilo doseženo ravnotežje med izdatki in dohodki in proračun bi bil za oko nekak vzor državne gospodarstva in finančne tehnike ministrov.

Toda sedaj nastane dvojno veliko vprašanje: 1. ali je proračun za nas sprejemljiv in 2. ali odgovarja dobremu državnemu gospodarstvu? Dobremu namreč v tem oziru, da ne gleda g. finančni minister na trenutni učinek, temveč na možnost obstoja in razvoja svojih žrtev — davkoplačevalcev! V tem oziru pa moremo — žal — obe stavljeni vprašanji zanikati, kajti po slovenski davčni navadi izvedena izterjatev nameranih bremen pomeni za nas hiranje, umiranje in pogin kmetskega stanu in sploh delavskih kmetskih slojev.

Oglejmo si način, kako finančni minister doseže proračunsko ravnotežje!

Izdatki v drugem proračunu se znižajo od okroglo 23-7 milijard, ki so v prvem proračunu, na okroglo 16 milijard. Kaj je storil torej finančni minister? Črtal je iz proračuna vse vsote za nove naprave in nove nabave, posebno oster je bil v tem oziru za kraje, ki računajo s kronami, povzdignil pa je davke in vpeljal celo vrsto novih direktnih in indirektnih davkov.

Vtem oziru je posebno poučljiva naša Slovenija, kajti še bi res sprejeli in iztirjali vse predlagane davke, bi naša pokrajina imela precej nad 400 milijonov prebitka. Seveda pa bi bili mi v par letih precej na beraški palici! Ako bi šlo gospodarstvo zelo močno navzgor bi se dalo govoriti tudi o močnem zvišanju davčnih bremen. Toda sedaj gre posebej kmetski stan in z njim kmetski delavski stan novim težkim razmeram nasproti: cene njegovim proizvodom naglo in splošno padajo, cene vsem industrijalnim in uvoznim predmetom, katere kmetsko ljudstvo kupovati

mora, pa še vedno neprestano rastejo. Ravno zato pa moramo biti tem bolj pazljivi pri upeljavi novih davkov!

Običajna sredstva za dosego proračunskega ravnotežja.

Za dosego ravnotežja v državnem proračunu se poslužujemo navadno sledečih sredstev: 1. črtanje ali odložitvev, oziroma omejitev nameranih izdatkov, 2. najetje dolgoročnih ali kratkoročnih državnih posojil, bodisi zunanjih, bodisi notranjih, 3. zvišanje dohodkov iz državnih podjetij, — železnice, pošta, telegraf, telefon itd., 4. upeljava novih davkov in zvišanje obstoječih in podraženje monopolskih predmetov in razširjenje monopola na druge predmete, 5. pomnožitev papirnatega denarja.

Vseh teh označenih sredstev so se pri dosedanjem državnem gospodarstvu finančni ministri naše države posluževali. Toda vsaka reč ima svoje meje, tako tudi uporaba teh sredstev.

Kako je z državnimi podjetji?

Znano je, da državna podjetja že pred vojsko, torej v normalnem gospodarskem stanju niso dajala državam kaj prida dobička, temveč so bila prav blizu zgube. Še slabše je v tem oziru sedaj. Naša pošta, naš brzojav, telefon, naše železnice, vse kljub zvišanim pristojbinam več ali manj dela zgubo. Ta podjetja in naprave so do skrajnosti izrabljena, nihče jih ni popravljal, ali pa ne zadostno in z dobrim materialom tekem vojske zadnjih pet let. Sedaj pa je drag material in so vsled draginskih razmer zvišane plače uslužbenec, ki vzamejo skoraj vse dohodke.

Ze sedaj občutimo silno težko podraženje pri vseh državnih podjetjih in naravnost izključeno je, da bi zamogli in smeli pričakovati Bog vedi kakšnih posebnih dohodkov v korist državn. proračunu iz teh naprav. Tudi so te naprave takšnega značaja, da se pristojbine odnosno plačila več zvišati ne smejo, ker sicer naprave same postanejo predrage in ne služijo ljudstvu in socialnim ter gospodarskim njegovim potrebam. To velja o pošti ravnotako kakor o želenzici. Posebnega kritja državnih potrebščin iz državnih podjetij nam ni pričakovati. Tudi izpopolnjevanje teh naprav bi šlo počasi naprej, saj veste, kakšne težave imate sami pri svojih privatnih zgradbah, kakšne pri občinskemu gospodarstvu in pri okrajnih zastopih!

Naši državni dolgovil

Imamo torej v glavnem sledeče državne dolgove: 1. Stari, predvojni dolgovi iz bivše Avstrije in Ogrske, kolikor zadevajo pokrajine, ki so pripadale tej državi. Znesek teh dolgov je precej velik, natančne številke še niso znane, ker jih določijo posebna mednarodna komisija na Dunaju in v Parizu.

2. Novo breme je takoimenovan tribut za svobodo. Ta znaša 1500 milijonov frankov in zlatu in plačajo ga Jugoslavija, Čehoslovaška, Poljska, Rumunija in Italija v takoimenovani reparacijski ententni fond.

3. Imamo takoimenovano pavšalno posojilo od Angležev in Francozov v znesku 50 milijonov frankov.

4. Od decembra 1919 do julija 1920 mesečni avans ali predujem v skupnem znesku 48 milijonov frankov.

5. Od Amerike 55 milijonov dolarjev za nabavo vsakovrstnih potrebščin.

6. Medvojno posojilo v Ameriki v znesku 12 milijonov dolarjev za oborožitev in vzdrževanje jugoslovanskih prostovoljcev in srbske vojske.

7. Okroglo 2 milijardi frankov nekon-solidiranega dolga, ki ga je napravila srbska vlada pri zaveznikih tekem vojske za armado in vzdrževanje in podporo beguncem.

8. Kakor naš pod štev. 1 imenovani predvojni dolg imamo tudi srbski predvojni dolg v okroglem znesku 900 milijonov dinarjev.

9. Domače notranje posojilo iz leta 1919 v znesku 268 milijonov kron.

10. Državni dolg onih 20 %, ki so bili odvzeti pri zamenjavi denarja.

11. Tekoči dolg pri naši »Narodni banki«, kateri je po izkazu ministra Jankoviča znašal letos aprila meseca 247 milijonov dinarjev in je sedaj že večji.

12. Nepravilna državna plačila za nabavo državi, posebej še armadi.

Izračunajte si vse to po dnevnem kurzu v naših kronah, pa boste razumeli kako težka so že ta državna bremena. Za nje je treba obresti in odplačila ali amortizacije!

V tem oziru imamo edino tolažbo, da dobi naša država vojno odškodnino, ki jo tvori prej imenovani reparacijski fond in velikanske vsote, ki jih morajo plačati premagane države: Nemčija, Bolgarija, Mažarska, Avstrija in Turčija. Ako dobimo tukaj res na podlagi pogodb ono vsoto, ki je sedaj od entente obljubljena, potem bi lahko plačali vse naše imenovane dolgove. Seveda je pa pomniti, da mora ogromni del odškodnine iti za obnovo porušenih in po vojski opustošenih krajev. To naši domači slovenski finančniki navadno premalo uvažujejo.

K državnim dolgovom in obveznostim moramo računati tudi vojna posojila. Sicer je pri nas na predlog bivšega ljubljanskega župana in sedanjega zastopnika v Pragi, g. I. Hribarja, nekaj časa zavladalo geslo: vojna posojila se kratkomalo ne plačajo; toda sčasoma se ljudje streznujejo od takšnih radikalnih gesel, ker uvidevajo, da škodujejo le lastnim državljanom. To se je zgodilo na Češkem in zgodilo se bo tudi pri nas. Sicer pa je naše stališče o vojnih posojilih znano in ni treba, da bi o tem posebej razpravljali in naše sklepe ponavljali.

Primanjkljaj v državnem gospodarstvu.

Ze v prvem delu sem ugotovil, da imamo v vseh dosedanjih proračunih primanjkljaj ali deficit. V proračunskem letu 1919/1920 je primanjkljaj znašal 3372 milijonov kron, v resnici pa je znašal koncem proračunskega leta okroglo dva krat toliko ali dnevno 20 milijonov kron. To ugotavlja g. minister Jankovič v svojem govoru v državnem zboru 14. marca 1920, torej mož, ki je merodajen kot bivši finančni in sedanji poljedelski minister, katerega ste imeli čast in priliko spoznati in slišati tudi na našem orlovskem taboru.

Omenjal sem tudi, kakšen bi bil primanjkljaj po prvotnih proračunih za leto 1920/21.

Jasno je, da je ob takšnem stanju naših financ treba največje previdnosti in največje vestnosti, pa tudi nepristranosti.

Kako pa so gospodarili demokratije in socialisti?

Pred približno enim letom je izbruhnila kriza, Protič je odstopil in končna rešitev je bila ta, da so demokratije ali liberalci skupno s socijalnimi demokrati imeli vso oblast v rokah skozi več kot 6 mesecev. In to dobo so gospodarili tako, kakor da imamo v državnem gospodarstvu denarja več kot preveč.

Ako se kje dogodi, da skušajo socialisti in samostojneži s plitvimi in brezvestnimi hujskarijami nastopati proti nam, potem jim le temeljito pokličite v spomin to dobo! Opozorite jih, kaj in kako se je delalo z izvoznici na škodo ljudstva in državnih financ samo v korist liberalnih bank, židovskih verižnikov in tudi socialističnih organizacij. To je doba, ko so kričali socialisti in samostojneži po deželi: če se vpišete k nam, dobite poceni coker, moko in drugo! Mislite, da je šla agitacija brez zlorabe državne oblasti in njenih sredstev?! Koliko pa je bilo nakazanih milijonov socialnodemokratskim prehranjevalnim organizacijam kot brezobrestno posojilo odnosno obratni kapital! Prav zanimivo bi bilo videti, koliko so te organizacije že vrnile! Te organizacije nam odkrivajo tudi vir, iz katerega se plačujejo agitatorji in hujškači proti nam. Mi nimamo proti temu nič drugega, kakor naše odkrito delo.

Na korist nemških socialistov v Nemški Avstriji se je oškodovala pri državnih dohodkih naša država. — Izvršile so se proti vsem predpisom, ki so jih ti gospodje sami dali, oprostivše od naplachevanja carine v korist raznim liberalnim izvoznicarjem. To je ponovno ožigosal celo v zbornici minister Protič in minister Jankovič. Ni čuda, ako so zbrali liberalni gospodje ogromen strankarski sklad. Belgrajski listi so znali poročati o 90 milijonih dinarjev.

Da bi izpodbili tla radikalcem, so v bogati Vojvodini (Bačka, Banat in Baranja) opustili takoimenovan vojni davek. Tudi to je ugotovil prejimenovani srbski finančni minister Velizar Jankovič. V Makedoniji se je iz istega strankarsko-agitatoričnega razloga plačevanje ustavilo s čemeljivijo, da se izvrši nov predpis davkov po srbskem načinu, kakor da se ta naplachevala ne bi mogla vračunati!

To in še mnogo drugega je treba dobro ohraniti v spominu!

(Drugi del sledi.)

Iz Kmetjskih Zvez.

KMETSKA ZVEZA ZA TRZIŠKI SODNI OKRAJ

je imela v nedeljo 8. t. m. redni občni zbor v Našem domu v Trzišču. Med letom se je poslalo več za kmetjski stan važnih predlogov na tajništvo J. K. Z. in na vlado. Več udov se je vpisalo v Gospodarsko zadružno v Kranju. Nabavilo se je svoječasno od Gospodarske zveze za ude soli, vžigalice in koruze. — Soglasno

se je izvolil stari odbor. Sprejelo se je veliko predlogov, ki so jih stavlili navzoči udje tako glede planinskih pašnikov, ribištva, dohodninskega davka, carine, telefonske naprave, ki dela škodo mnogim posestnikom, prehitre avtomobilske vožnje po ovinkih, orožnih vaj in drugo. Razprava je bila živahna in je pokazala veliko umnost in zavednost naših kmetjskih mož. — Za občnim zborom se je vršil shod. Na tem je govoril zastopnik J. K. Z. in g. kaplan Kapš iz Križa, ki je povdarjal veliko važnost kmetjske zbornice. Vsi navzoči so se izjavili, da se čimprej ustanovi.

IZ BUKOVSKÉ DOLINE V BOHINJU.

Prejeli smo dopis priprosteža moža in ga priobčujemo samo slovniško popravljenega. Glasi se:

Ta teden so končno podrli bivšo vojaško električno železnico, ki je bila zlasti nam Bukovcem v toliko škodo in oviro. Zahvaljujemo se Bohinjski kmetjski zvezi, ki se je skoraj dve leti s tako vnemo zavzemala za odstranitev. Ni njena krivda, ako ni mogla doseči uspeha, dokler ni bil poverjenik za javna dela pristaš Slovenske ljudske stranke. Večina Bukovcev je že spoznala, da sta Slovenska ljudska stranka in njena sestra Kmetjska zveza res stranki dela, dočim imajo za nas kmetjsko in delavsko ljudstvo druge stranke le lepe besede in prazne obljube po raznih shodih.

Bivši samostojnež.

TREBELJEVO.

Naša podružnica se dobro giblje. Na seji dne 25. julija smo izpopolnili odbor. Sprejeli smo pravila za odbornike in člane naše OKZ., kar bo pripomoglo k poglobitvi organizacije. Sprejeli smo resolucijo v zadevi žganjekuhe in žganjskih kotlov ter pozvali JKZ., da stori vse potrebne korake. Glede pomanjkanja tobaka glede urejene vojaške službe in brezmiselnih vpoklicov k orožnim vajam ob času najhujšega dela smo istotako odposlali resolucije na osrednje tajništvo. — Sploh se briga naša podružnica vedno in vseposod za kmeta. Zato vprašamo: Kmetje, kdo dela za vas? Ali KZ., ali agitator »samostojnež? Torej le vsi v KZ.!

DOBRUNJE PRI LJUBLJANI.

Na seji dne 1. avgusta smo izpopolnili odbor in se porazgovorili o okrožnicah JKZ. ter prišli do važnih sklepov glede občinskih volitev. Samostojnežem, ki propagirajo »občinsko gospodarsko stranko«, ne poidemo na lim. Pri volitvah naj ne igrajo vloge osebni spori in zamere. Iti moramo v sklenjenih vrstah. Bog živi in na svidenjel!

SOSTRO PRI LJUBLJANI.

KZ. je imela občni zbor dne 11. julija 1920. Težišče dela je ležalo v občini Dobrunje. Predelali smo gospodarski politični položaj ter notranje zadeve. Za načelnika smo izvolili enoglasno kmeta Janeza Trkov iz Zadovora št. 24. Izvolili smo tudi nov odbor za podružnico občine Dobrunje ter imenovali zaupnike za okoliš Dobrunje, D. M. v Polju, Podgorico in Moste. Ženske so se tudi zganile in upamo, da pojde vsaka s korajžo na volišče ob občinskih volitvah, ki jih že komaj čakamo in pri katerih ne bomo poznali kompromisov.

AJDOVEC PRI ŽUŽEMBERKU.

Dne 25. jul. je imela naša podružnica KZ. shod, kjer smo natančneje premetrili gospodarski položaj in prišli do važnih zaključkov. Izmed resolucij so najvažnejše one, kjer zahtevamo ureditev vojaške službe ter da naj kličejo vojaške oblasti naše fante k orožnim vajam pozimi, ne pa v času največjega dela. — Z grozo gledamo na večne krize v Belgrad. Ali še ni rojen mož, ki bi pomedel z liberalnimi kapitalisti, ki se igrajo z mlado državo?

MORAVCE.

V seji dne 18. julija se je naša KZ. pečala z občinskimi volitvami in prišla do važnih notranjih sklepov. Shod je pri nas nepotreben, ker je štiri petine ljudi v naših vrstah ostal in so vsi zavedni pristaši. Kadar bo cela Slovenija taka kot mi, ne bo več toliko besedi,

marveč več dejanj za koristi kmeta. Sprejeto so bile resolucije glede cen poljskih pridelkov, glede davka na vojne dobičke, glede volitev v konstituanto, glede nekkih pomanjkljivosti občinskega volilnega reda, glede izvoza in združništva. — Prepričani smo, da ne bomo nikdar uspeli na celj črti, dokler ne bo poslednji kmet organiziran v JKZ. Naj se zaveda tega vsaki!

Razgled po svetu.

ITALIJA.

Polom v Albaniji. Italija mora zapustiti tudi Valono, za katero se je že desetletja borila in jo imela že dolgo vrsto let zasedeno. Italijanski vojak jo povsod polomi, kamor pride. Upamo, da ga polomi tudi v jadranskem vprašanju.

POLJSKA.

Rusko-poljska vojska se zopet nadaljuje. Rusi že obstreljujejo glavno poljsko mesto Varšavo, na jugu pa je poljski general Wrangel premagal boljševeke. Angleži in Francozi se pripravljajo na pomoč Poljski. Seveda bo prepozno. Vedno bolj pa uvidevamo, da so vse mirovne konference brez Boga samo pustne mačkare. Čim bolj delajo mir, tem več je boja.

ČEHOSLOVAŠKA.

Na trhlih nogah stoji češka država. Nemci se vedno očitneje upirajo in strastno agitirajo proti podpisu državnega posojila, na Slovaškem pa si je vlada s svojo nasilno svobodomiselnim politiko odbila vse ljudstvo in imajo med njimi mažarski hujškači lahko delo. Sadovi češke brezverske politike.

Jugoslavija.

j Demarkacijska črta na Koroškem se je v toliko zrahljala, da je omejen in strogo nadziran osebni in blagovni promet. Nemci so to priliko takoj porabili ter povzročili v naših krajih že nekaj vlomov in pretegov.

j Napreden liberalni minister dr. Kukovec je izdal naredbo, da se v Bački in Banatu ne smejo rabiti kosilni in želveni stroji. Seveda je to budalost moral preklcati, liberalni hrvatski listi so se pri tem tako sramovali svojega ministra, da so pisali, da je dr. Kukovec — klerikalec. »Kmetijski list« se bo brez dvoma zlagal, da je zgoraj navedeno odredbo dal dr. Korošec.

j Komunisti med sabo. V Zagrebu so imeli komunisti shod v gledališču Helios. Pri tem so se skregali in se končno začeli z nožmi obdelavati. Glavnega govornika Deliča so prepeljali vsega oklanega v bolnico. To so osrečevalci ljudstva, kaj ne, g. »Ljudski glas«?

j Kobilice v Črni gori. Iz Črne gore poročajo, da so se tam iznova pojavile kobilice, ki so naredile veliko škode. Pomnožile so se ogromno in bati se je, da pridejo v Hercegovino. Odrejeno je vse potrebno, da se zatre ta mrčes.

j Vojaški nemiri v Idriji. V Idriji so se zgodili te dni veliki vojaški skandali. Častniki so namreč zahtevali od vojakov, da jih morajo, kakor je to predpisano, vojaško pozdravljati. Vojaki pa častnikov

iz Logatca.

Tedenske novice.

Politične.

p Laži Kmetijskega lista (Nadaljevanje.) Zadnji »Kmetijski list zopet po liberalni navadi brezvestno laže ali zavija resnico. V članku »Carina in izvoz« piše, kakor da bi bil dr. Korošec kriv, da je država naložila na izvoz vina, sadje in žganja carino. Resnica pa je, da dr. Korošec ni bil nikdar finančen minister zato nima pri carini nobene besede. Po mnenju »Kmetijskega lista« je menda dr. Korošec vsemogočen vladar Jugoslavije, čeprav sicer vedno trdi, da se Flerikaina trdnjava podira. Nadalnja grda laž je, da je dr. Korošec proti bosanskim kmetom. To laž je očitno pobral iz liberalne »Domovine«, s katero ima najožje prijateljske zveze.

p Kdo vodi liberalno kmeto stranko? Kmeto stranka vedno povdarja: Kmetje, svoje stališče si uravnaj sam ter zraven laže, da je Ljudska stranka stranka gospode, ki si je prilastila nadvlado nad kmetom. Kdo pa ima glavno besedo pri liberalni Kmeto stranki? Predvsem g. Jamnik, ki še nikdar kmet ni bil, potem razni drugi kmetijski strokovnjaki, ki še tudi niso prišli za kmetijski plug. Poleg njih sede še nekateri trgovci in kmeto veleposestniki. Seveda so pravi kmetje tudi med njimi, a glavno besedo imajo prvi, vsi bivši liberalci, kot se vidi že iz liberalne pisave »Kmetijskega lista«. Kdo pa je pri »gospodski« Jugoslovan. »Kmeto stranki zvezci«? Razen enega gospoda sami pravi kmetje. Katera stranka je gospodski, se vidi iz tega, da je Kmeto zveza postavila za predsednika Kmetijske družbe kmeta, medtem ko je liberalna kmeto stranka kandidirala gospoda. Duhovniki, ki s svojim svetom in delom stoje na strani Kmeto zveze, se večinoma vsaj toliko pečajo s kmetijo kot večina voditeljev liberalne kmeto stranke, in kadar bodo ti liberalni kmeto voditelji toliko zastonj žrtvovali za kmeta in njegovo izobrazbo kot en sam slovenski kaplan, takrat naj pa govore! Kmetje se bodo pa še lahko na lastne oči prepričali, kdo je z večjo požrtvovalnostjo delal zanje: duhovnik, ki je sam kmeto sin ali takozvani liberalni kmeto voditelj. Bodočnost bo najsigurnejša braniteljica slovenskega duhovnika.

p Strašna laž. Pod naslovom »Strašno izdajstvo« socialistični »Ljudski glas« debelo laže svojim redkim pristašem, da dr. Korošec zahteva od bosanskega kmeta, da plača najemnino za posestva, ki so jih dobili od turških veleposestnikov. Resnica pa je, da ima dr. Korošec s to stvarjo toliko opraviti kot socialisti s poštenostjo, namreč nič. Dalje se tudi »Ljudski glas« poslužuje načina liberalnega »Kmetijskega lista«, da kozle, ki jih strelja liberalni finančni minister Stojanovič glede davčnih načrtov, naprti kar dr. Korošču. To je tudi najbolj priprosto: vseh socialističnih in liberalnih lumparij in goljufij naj bo kriv

dr. Korošec. Kaj mislite, da so naši ljudje res tako neumni, da bodo takim očitnim lažem nasledili?

Domače novice.

d Milijonarji bodo zidali. V Ljubljani se je ustanovila stanovanjska zadruga milijonarjev, ki ima nalogo, da takoj prične zidati hiše za milijonarje, ki so prizadeti po stanovanjski naredbi št. 166. Zadruga hoče spraviti skupaj 5 milijon, kapita ter zgraditi tri hiše z 48 stanovanji. Dolgi boj, ki se je bojeval med Ljudsko stranko in ljubljanskimi milijonarji, je s tem zaenkrat končan. Milijonarji so kljub svojim milijonom in liberalnim ministrom podlegli.

d Komunistični železničarji iz Žirovnice, ki so ob času železniškega štrajka izvajali komunističnega nasilja nad odčelnim postajenačelnikom, so dobili te dni pred ljubljanskim sodiščem vsega skupaj 24 mesecev zapor.

— **Tiskarniškemu oboju** so se povišale s 1. avgustom plače in sicer kvalificiranemu oboju za 15 in pomožnemu za 10 odstotkov na doseganje tedenske prejemke.

d Griža hudo razsaja po deželi.

d Kamna gorica. Delavsko bralno društvo priredi 15. t. m. ob pol 4. uri popoldne s sodelovanjem domačih študentov v zadržnem skladišču F. S. Finžgarjev narodni igrokaz s petjem in štirih dejanjih »Divji lovec«. Čisti dobiček je namenjen za dobrobit plebscista na Koroskem.

d Cerkveno opravilo pri sv. Roku v Dravljah. Na Marijino vnebovzetje popoldan ob 5. uri (novi čas) pridiga in litanije. Od 7. ure zvečer dalje spovedovanje romarijev. Na praznik sv. Roka zjutraj ob 5. uri prva sv. maša, ob 6. uri pridiga; ob 9. uri pridiga in slovesna sv. maša. Popoldan ob 5. uri litanije.

d Romarski shod. V Zagorici (Büchel) župnije Poljane pri Toplicah bo romarski shod kakor običajno vsako leto v nedeljo po Velikem šmarnu, torej letos 22. avgusta. Sveto opravilo bo zjutraj nemško za domačine, ob 1. uri pa slovensko, ki je bo imel č. g. p. Pavel iz Novega mesta.

d Romarski shodi na Krki in Dolenjskem so zdaj po Velikem šmarnu, prve tri nedelje po vrsti: prvo nedeljo — letos 22. avgusta — pridejo nemški Kočevarji, zanje so nemške litanije in pridiga; drugo nedeljo 29. avgusta pridejo Gorenjci tretjo pa Dolenjci. Na Krko se pride iz Ljubljane peš v 7 urah; z vlakom gredo romarji iz Ljubljane navadno ob 8. uri zjutraj do Stične, odkoder je poldruge uro peš do Krke. Z vlakom ob pol treh se pride šele ob 6. uri zvečer na Krko. Nazaj v Ljubljano pride vlak ob pol petih popoldne (po stari uri ob pol štirih).

d Velik požar uničil vas Jesenje. Vas Jesenje spadajočo pod občino Hotič pri Litiji, je zadela dne 4. t. m. popoldne nenadna nesreča. Triletni deček se je igral z vžgalicami in povzročil ogenj pri Smoletovem hlevu. Več dni trajajoča suša je kakor nalašč pripravila osušene slamnate strehe in lesna gospodarska poslopja za grozni požar. Silni vetrovi so kar trgali plamene in jih nosili daleč naokrog, tako da je bila v dobrih desetih minutah vsa vas v plamenih. Zetev požara je bila grozna. Kozolci polni ravnokar požetega žita, prašiči zaprti v svinjakihi, hiše z vso opremo in obleko, skednji in lope z vsem omlačenim žitom in mrvo ter z vsem gospodarskim orodjem in raznimi stroji — vse to je bilo v eni uri uničeno. Ljudje niti blizu niso mogli radi silnega žara in vročine ter dima, ki ga je pihal silen veter

na vse strani. Škoda je ogromna! Zgorelo je tudi pet glav goveje živine, deset ovac in 12 prašičev. Vsi posestniki so popolnoma uničeni. Nedotaknjena je ostala le Smoletova hiša in še drugi dve majhni hiši. Vse drugo je spremenil požar v pepel in groblje. Ljudje so popolnoma brez strehe in vsakdanjih življenjskih potrebščin. Obupani se jokajo nad razvalinami in nad svojo grozno nesrečo. Vsa zavarovalnina znaša komaj kakih 10.000 K, do čim se cení škoda po požaru do poldrugega milijona. Z tega se vidi, da mora biti pomoč javnosti in dobrih src res izdatna, ako se hoče vsaj malo pomagati ubogim pogorelcem do upostavitve prejšnjega stanja. Trkamo torej na vsa usmiljena srca dobročutečih ljudi, da pomagajo lečiti krute rane ubogih pogorcev, katere — brez zunanje pomoči — čaka gotova beraška palica Denarne ali druge darove naj blagovoljijo pošiljati daritelji na uredništvo lista, oziroma na »Odbor za nabiranje darov za pogorcev« v Hotiču pri Litiji.

d Požar. Dne 26. julija je nastal v eni k parni žagi na Kadolu, katera obstoja iz 12 deloma zidanih deloma lesenih hiš za stanovanje ter 6 sušilnic za les, spadajoči hiši, ogenj, ki je upepelil hišo z vsem, kar je bilo v nji. Škoda znaša 50.000 kron.

d Strela. Dne 28. julija ob 3. uri popoldne je udarila strela v kozolec posestnika Ivana Pirc iz Golobinjaka, občina Mirna peč, ter v istem času v prazno hišo v Ameriki se nahajajoče posestnice Terezije Zupančič iz Loške vasi, občina Toplice. Škoda znaša 16.000 kron.

d Vihar in toča, ogenj in smrt. Krog 7. ure zvečer v sredo 4. avgusta je obiskala Metliko in nje okolico grozna nesreča. Črni oblaki so izzvali strašen vihar nad mestom. Razkrival je hiše, ruval dreve s koreninami, preobračal kozolce. Med najbolj prizadetimi objekti v mestu je župna cerkev. Vinogradi po Veselici nudijo sliko pravega razdejanja. Med viharjem je bil naliv in toča. Vendar je povzročil vihar večjo škodo nego toča. Po toči sami so najbolj prizadete vasi Zelebej, Radoviči, Slamna vas in Grabrovec. Pridelak, ki je še na polju, je v teh krajih uničen. Vas Drašiči je bila toče obvarovana, udarila je pa tanjšaj strela v rodni dom zatiškega p. prijorja Kostelca. Pogorela je hiša in hlev. Na Suhoru je priplavila voda dva mrtva dečka-pastirja, katera je naliv, prehitel, ko st abežala z živino domov. Na hrvaški strani je ubil hrast, ki ga je vihar treščil ob tla, par volov. Upi in milijoni so šli po vodi. Da bo žalostna slika še bolj popolna, bodi še iz preteklega tedna omenjeno, da je strela ubila tesarja Teropčiča, ko je pripravljaval veselčni prostor za sokolsko prireditve.

d Smrtna nesreča. Na kolodvoru v Zagorju je med 6. in 7. uro zjutraj pobirala žena železniškega kretnika Marija Kurnik premož. Ko je nameravala prekoračiti železniško progo, je prišla med dva premikalna voza in sta ji vozna kroznika tako stisnila prsni koš, da se je takoj zgredila mrtva na tla.

d Dve strašni nesreči sta se zgodili v Borovnici. Ko so mlatili, je mlatilnica zlomila levo roko šestletnemu Milanu Švi-

gelju in odtrgala levo roko petletnemu Ivanu Cerku.

— **Samomor.** Dne 30. julija t. l. se je obesil v Predosljah leta 1884 rojeni samski poljski delavec Anton Cuderman. Samomorilec je bil zelo nasilen in delomržen človek.

— **Smrtonosen mušji pik.** Gospo Vežo Huth v Zagrebu je te dni pičila muha. Kmalu se je pokazalo zastrupljenje krvi in gospa je bila v treh dneh mrlič. Muhe so nevarne prenašalke bacilov in strupov.

— **Čop v cerkvi in poskušen vlom v župnišče.** Dne 27. julija so tatovi vlomili v cerkev v Zagradcu na Dolenjskem in odnesli vso zlatnino in veliko perila. Nato so vdrli v župnišče, hoteli najprej vse pomoriti in potem oropati. K sreči jih je g. župnik že preje prepodil s strelom iz samokresa. Plički so že prijeli. Vodja te roparske čete je — domačin — Alojzij Erjavšek.

— **Moja zverinjak** je naslov lični knjizici za našo mladino. Krasi jo veliko število lepih slik z mičnim besedilom. Založila sta jo A. H. in O. F. Knjizica se dobi v Jugoslovanski knjigarni in stane 20 K. Knjizica je zelo pripravna za naše male in jo prav toplo priporočamo.

Gospodarska obvestila.

— **Poziv kmetovalcem!** Gospodarski odbor ljubljanske okolice opozarja vse kmetovalce, ki prodajajo živila, na to, da ni nobenih postaj, določenih cen in da mestni magistrat ljubljani po svojih policijskih neupravičenostih na trgu cene narekuje. Trgovina je prosta. Doktor nasilno postopanje policije ne preneha, naj kmetovalci ne silijo preveč s svojimi pridelki na trg!

— **Mesarsko zadrugo** so ustanovili ljubljanski mesarji. Živinorejcem gotovo ne bo v korist.

— **Izvoz zgodnjega krompirja** je do 15. septembra prepovedan.

— **Eno- in dvokronski bankovci** državne blagajne ne dajejo več v promet. Tako bodo počasi izginili.

— **Na zimski kmetijsko-gospodinjki šoli v Repnjah** (p. Vodice na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev, od 15. oktobra t. l. do 15. aprila 1921. V zavod se sprejme 12 gojenk z vso potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 240 K na mesec v denarju in v živilih pa za celi tečaj 50 kg bele moke, 4 kg masti, in 4 kg sladkorja. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 10. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinjke šole v Repnjah p. Vodice na Gorenjskem.

— **Žitna trgovina v Bački.** Iz Novega Sada se poroča: Kupčija za izvoz 1000 vagonov pšenice v Češkoslovaško se ni posrečila, vsled česar cene padajo in več tvrdk ne kupuje več žita. Za robo iz prve roke plačujejo in sicer za pšenico 600 do 620 kron, za zdravo koruzo 280—300 K. Poroča se, da sta Severna in Južna Amerika ponudili v Trstu in v nemških lukah žito in moko v nakup za znatno nižje cene, kakor so bile naše ponudbe. Moka no-

tira: nulerica 10.50—10.75, moka za kuho 9.50—9.75, krušna moka 8.50, otrobi 1.80 kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ...

(Dalje.)

Tako je bila lepa, ko se je prebudila, da je bil Henrik ves pijan in omamljen, ko je zrl nanjo, in niti ni opazil, da sprejem ni bil tak, kakor je vsa pot iz Dunaja sem sanjal o njem. Boli ga le, da so tako preplašene njene oči, toda kaj, sam je kriv, preglasno jo je poklical, ko je tako sladko spala.

»Sedaj sem te pa prestrašil, Štefana, žal mi je,« je rekel ter je stopil k deklici, ki se je hitro dvignila in je posodo postavila v stran. »Seveda,« je nekoliko zmedeno rekla, »ko ste pa tako nepričakovano prišli.«

Henrik se je smehljaj. — Kako se ji prilega ta tiha bječnost! — »Mislim sem, da bom delj časa izostal. Takoj ti povem, zakaj sem se preje vrnil. Toda najpreje te lepo pozdravim: kako se vam kaj godi?« Podal ji je roko, ona mu je ponudila tri nežne prste in jih je takoj odmaknila, kakor je storila vselej.

Zopet ga je zbudilo v dno zaljubljenega srca. Pa kaj, vendar ne gre, da bi kar začel z ljubeznivostmi, Štefka je trdno dekle saj jo že vendar pozna. Štefana se je medtem že popolnoma zbrala. Tako mirno je njegovo govorjenje in tako vljudno, da jo je minul ves strah, ki jo je obšel, ko ga je zagledala. Nič ne govori o cvetlicah, o, hvala Bogu, mati navsezadnje le nima prav. Tudi izgleda vse drugače, kakor takrat, blede in zagorelo obličje mu je resno, in oči mu danes ne bleščijo tako zlobno ingrešno. O da, Bog je dal, da je pozabil na svojo norost, morda si je na Dunaju izbral nevesto. Bog daj, Bog daj!

»Hvala Vam za vprašanje,« je ljubko vzkliknila, on pa je s svojimi očmi, z vso silo svoje duše objel sleherno njeno kretnjo in je slastno povzvil vsako njeno besedo. »Že gre. Hvala Bogu, mati so zdravi. — Samo — nekoliko so se ji zdrznile ustnice —« Lukec je umrl.

»Lukec?« je osuplo vprašal. Odtod torej blede lica, odtod rdeče rože pod čudovitimi zvezdnatimi očmi, dobra sestrca, koliko si trpela za svojega bratca.

»Kdaj pa je umrl?«

»Sinoči. Mala krsta je že gori... danes popoldne ga bomo pokopali,« je mirno odgovorila. »Kako pa se je godilo gospodu?« je besedo obrnila drugam, da bi ji ne bilo treba jokati pred njim. »Toda, kaj vprašujem, kar mi ne gre nič mari.«

»Le vprašuj, bice ziate, le vprašuj, veselil me, da vprašuješ!« je odvrnil. Oh, kako se mi je godilo, Štefana, Štefana, peklenške muke sem trpel radi tebe, sedaj pa je v tvojih rokah blaženost, ki jo samo ti, pa samo ti lahko podeliš meni ubogemu siromaku. »V začetku mi je šlo prav dobro,« je pripovedoval, »sedaj pa ravno prihajam z Dunaja. To je bila dolga pot, od petka sem sem bil skoraj venomer na konju. Dolga ježa, kaj!«

»Tako dolgo ste jahali!« je začudeno vprašala. »Je-li bila sila, da ste morali tako hitro jahati?«

»Da, bila je sila, moram v Štajru važne stvari urediti.« Sedaj naj sliši. Cui, Štefana, vesele novice, ki ti jih prinašam, saj so tvoje oči vse rdeče od solz, ki si jih prelivala za svojim bratcem.

»Najpreje čuj novico glede cerkva. Cesar je dovolil katoliško cerkev za moje katoliške strelice in za vse, ki bodo hoteli v njej moliti.«

»Bog bodi hvaljen!« je veselo vzkliknila Štefana. Henrik je sedaj pozabil na vse peklenške muke, tako ljubek je ta Štefana vzklik, ljubkejši kakor aleluja vseh angelov. »Samo, če je res? Je-li res? Ne vlecite mele je prosila in se mu je nekoliko približala. Henrik je smehljaje se rekel: »Je-li to moja navada?«

»Kaj še, gospod! Katera cerkev pa je, gospod?« je poizvedovala, oči pa so ji liki dve modri zvezdi od veselja zarele.

»Ona-le tam gori!« s prstom je pokazal proti kuhinjskemu oknu, »grajska cerkva,« »Grajska cerkva,« je pobožno ponovila.

»Res je majhna, pa Bog, da je. Zopet bo Zveličar prebival v Štajru... O gospod Albert, niste zastoj molili — Zveličar se bo vrnil v Štajer!« —

»Kdo pa je zahteval cerkev od cesarja?« je vprašala.

Kako srečen je bil sedaj Henrik, vse rane so se mu zacelile. O, sladka, sladka Štefana!

»Če ti povem, boš rekla, da baham. Cesar je cerkev dovolil meni.«

»Ste-li govorili z njim?«

»Seveda, dvakrat, Štefana.«

»Bomo-li takoj dobili Najsvetejše v grajsko cerkev?«

»O binkošti, Štefana.«

V tih bližnosti so ji skozi okno plavale oči proti grajski cerkvi. O kako dober je gospod Henrik. Tako se je bala dneva njegove vrnitve, sedaj je pa ta dan pravi dan veselja. In kako modro govori Henrik, prav nič je ne žali! Srce ji prekineva sladke radosti. »Gospod Henrik,« je rekla, »to Vam bo plačal Bog v nebesih, vsak dan bom molila za vas. Bi-li ne hoteli nekoliko sesti tam-le v sobi, saj ste gotovo trudni od dolge jeze;« čula je, kako težko diha, videla je, kako se mu vsak hip izpreminja obraz, sedaj mu žari, sedaj zopet prebledi. To je bila ljubezen in hrepenenje, ona pa je mislila, da to prihaja od hitre jeze.

»Sedel bom že,« se je zasmejal, »pa ne tam v sobi, ampak kar tukajle, samo če dovoliš.« Hitro je s predpasnikom potegnila po kuhinjski klopi, nakar je sedel, »in če mi hočeš še kaj dobrega storiti, daj mi hitro košček kruha in požirek vode, ker sem že tešč.«

Štefana je hitro prinesla hleb kruha; »stejš sem sama spekla,« je rekla, vzela je nož, prekrizala je hleb, ki ga je nato naslonila na prst, ter je od njega odrezala kos, ki ga je podala, stotniku. Potem je stekla k vodnjaku ter je na cinkovem krožniku prinesla kozarec mizle vode.

O kako sladak je ta kruh, saj ga je držala na svojem srcu. Ta voda je dragocenejša kakor sto let staro cesarjevo vino, saj jo je sama z nežno roko izgonila iz vodnjaka.

Jedel je in pil ter je rekel: »Se nikdar nisem bil tako dobro pogoščen.«

Štefana je medtem stala pri ognišču, vsa je bila vtopljenja v ljubeznive, pobožne misli: Zveličar bo zopet prišel v Štajer. — Toda, je pomislila, medtem ko je s kuhalnico mešala lečo, bo-li miroval satan? Kaj je s sodnikom, ga je-li cesar zadržal na Dunaju, se bo-li sedaj vrnil tudi on, o, potem bo divjal satan, morda pa besni že sedaj.

„Pri Ivanki“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 29

se dobi v veliki izbiri volneno blago, sukno, hlačevina, žamet za moške in ženske obleke, satinaste odeje vseh barv, cvilna za postelje, platno za rjuhe, kotenina bela in pisana, cefir, srajce, bluze, predpasniki, otroške obleke, nogovice, robci, sukanec, vse po znižanih cenah. Dobijo se tudi različni ostanki. — Za obilen obisk se priporoča **Ivanka Praprotnik.**

Trame

ženske in remelne kupim po najvišji dnevni ceni. — Ponudbe pod »izvor lesa« na upravništvo »Domoljuba«.

Zenske lase

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni

Matija Podkrajšek
brivec, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 32.

Glavna zaloga

I. C. KOTAR v Ljubljani.

JE NAJBOLJŠE SREDSTVO ZA VNAŽENJE BELIH ČEVLJEV.

DOBI SE POVSOD!

Največje škode in nadloge

se obvarujete

ako uničite nemudoma

mši (navadne in poljske)
podgane s „Poginom“ škatlja po K 6.—
stenice z „Rapidom“ stekl. po K 10.—
ščurke z „Morinom“ škatlja po K 6.—

Vsa sredstva so neštetokrat preizkušena ter izborna in hitro učinkujejo! — Trgovci popusti!

Po povzetju razpošilja I. C. Kotar, drogerija, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühlisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki ni ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 3050 in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 1250.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven rotovža.

Konec draginje.

Veletrgovina Stermeckl razreže celo zalogo platna, cefirja, tiskanine, volne, hlačevine in sukna v ostanke ter razpošilja iste po čudovito znižani ceni v zavojih po 500 K in 1000 K. Blago je angleškega, francoskega in italijanskega izvora. Kar ne vgaja, se zamenja ali vrne denar. Pri naročilu več zavojev se priložijo razna darila. Veletrgovina in razpošiljalna R Stermeckl, Celje št. 305, Slovenija.

Oblačilno blago

do 50% ceneje

Manufakturna trgovina

Jos. Stopar

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 5.

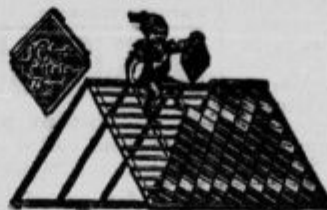
Velika zaloga

hlačevine
modrotiska
cefirja
klota
razne podlage
štofa
sukanca
itd. itd.

Prvovrstna

dvokolesa, plašče, cevi

priporoča IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ul. 7.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4793

V vsako kmetsko hišo „Domoljuba“!